

37/Nh0

Științele
educației

Ion Negreț-Dobridor

TEORIA GENERALĂ A CURRICULUMULUI EDUCAȚIONAL

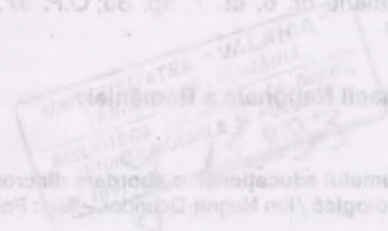

Collegium

POI IBOM

4.40

COLLEGIUM
Științele educației

© 2008 by Editura POLIROM

Editura POLIROM

Str. B-dul Carol I nr. 4, P.O. Box 208, 700509
București, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33, C.R. 37,
P.O. Box 1-758, 000174

Dezcherea CIP a Bibliotecii Științelor și Pedagogice
HEGRET-DOBRIȚA ION
Tocul General al Curriculumului Educațional - o abordare teoretică și fenomenologică
a fenomenului ca știință pedagogică / Ion Hegret-Dobrița. - București : Polirom, 2008

ISBN 978-973-68-0970-8

371.314

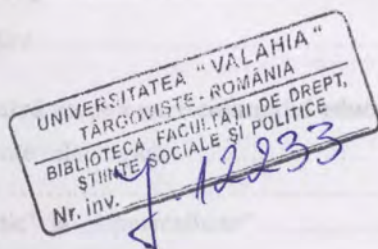
Printed in ROMANIA

POLIROM
2008

Ion Negreț-Dobridor

TEORIA GENERALĂ A CURRICULUMULUI EDUCAȚIONAL

O abordare diacronică și hermeneutică
a întemeierii ca știință teleologică

POLIROM
2008

Cuprins

<i>Precizare propedeutică</i>	11
Introducere. Aventura epistemologică a unui concept exotic	15
<i>Cacophony of voices</i>	15
Decriptarea și arheologia semnificațiilor curriculumului	17
Clarificări etimologice	17
Sensul denotativ	18
Sensuri conotative	19
Hermeneutica mitologică a sensurilor conotative	20
„Predestinarea” științifică și responsabilitățile cercetătorului, designerului și managerului de curriculum educațional	23
Sensuri și semnificații operaționale	24
Definiții și înțelesuri antice	24
Definiții și înțelesuri medievale	24
Definiții practice moderne și contemporane	25
Conflictul definițiilor și orientărilor din perspectivă postmodernă	25
Divergența teoriilor	26
Lista lui Eisner și Valance	26
Cartografierea lui Kliebard	27
Pentru o definiție și o teorie generală a curriculumului	27
<i>Note și referințe bibliografice</i>	28
Capitolul I. O viziune exhaustivă asupra curriculumului educațional	33
1.1. O disciplină eminentemente teleologică	33
1.2. Abordarea diacronică	34
1.3. De la „realismul practic” la „hiperrealitate”	34
1.4. Etapele modernismului perpetuu	36
1.5. Ultramodernismul și formarea „omului total”	39
<i>Note și referințe bibliografice</i>	40
Capitolul II. Primele curricula implicite și tacite	43
2.1. Preistoria curriculumului educațional	43

2.2. Primele curricula ale umanității	45
2.2.1. Curriculumul <i>e-dubba</i>	45
2.2.2. Curriculumul „Casei Vieții”	46
2.3. Curricula în Grecia antică	48
2.4. <i>Polymatheia</i> sofistă	49
2.5. Curricula ezoterice	50
2.5.1. Misterele de la Eleusis	50
2.5.2. Misterele dionisiace	51
2.5.3. Misterele orifice	52
2.5.4. Misterele pitagoreice	52
<i>Note și referințe bibliografice</i>	56
Capitolul III. Curriculumul ironic și metoda maieutică	67
3.1. Primul teoretician al curriculumului	67
3.2. O cercetare peirastică a curriculumului	68
3.3. Theaitetos – omul care se va desăvârși	71
<i>Note și referințe bibliografice</i>	71
Capitolul IV. Curricula akademik și isocratic	77
4.1. Școlile „veacului de aur”	77
4.2. Platon și Akademia sa	77
4.3. Curriculumul platonice	79
4.4. Fundamentarea absolută a curriculumului ca παιδεία	81
4.5. Duelul marilor maestri	83
4.6. Idealul pepaideumenic și formarea „omului de cultură”	83
<i>Note și referințe bibliografice</i>	84
Capitolul V. <i>Enkyklios paideia</i>	89
5.1. Curriculumul suprem	89
5.2. Programă matematico-kosmopoietică	90
5.3. Idealul „omului desăvârșit”	93
<i>Note și referințe bibliografice</i>	94
Capitolul VI. Supraviețuirea curriculumului polymatheic	97
6.1. Școlile și marile invazii barbare	97
6.2. Îmblânzirea barbarilor prin educație	98
6.3. Restaurația curriculară	99
6.4. Curricula „barbare”	101
6.5. Pauperizarea <i>paideia</i> -ei	102
<i>Note și referințe bibliografice</i>	103

Capitolul VII. Ambiguitatea curriculumului cenobitic	109
7.1. <i>Coenobium</i> – o școală pregătitoare	109
7.2. <i>Regula monachorum</i> – un curriculum educațional?	111
7.3. <i>Regula, Enkyklios paideia</i> și <i>Imitatio Christi</i>	112
7.4. Curriculumul lérinian	113
7.5. Insuficiența curriculumului cenobitic	115
<i>Note și referințe bibliografice</i>	115
Capitolul VIII. Schola palatina și cele septem artes liberales	121
8.1. Geneza „prăpastiei culturale” europene	121
8.2. Alcuin și Carol cel Mare	122
8.3. Alcuin și <i>schola palatina</i>	124
8.4. Curriculumul alcuinian	126
8.5. Răspândirea curriculumului bazat pe <i>septem artes liberales</i>	127
<i>Note și referințe bibliografice</i>	128
Capitolul IX. Pansophia – un curriculum teoretizat, dar neaplicat	133
9.1. De la Adevărul Revelat la Adevărul Cercetat	133
9.2. Comenius și frăția invizibililor	135
9.3. Pansofia și Societatea Regală	142
9.4. Fundamentele reformei pansofice și ale curriculumului „iluminat”	146
9.5. <i>Curriculum vitae</i> – un curriculum pansofic „total”	152
9.6. De la curriculumul „iluminat” la curricula „iluministe”	155
<i>Note și referințe bibliografice</i>	156
Capitolul X. Modernitatea pedagogică și curricula explicite	159
10.1. Premodernitate, modernitate, postmodernitate, hipermodernitate	159
10.2. Condițiile apariției primelor curricula explicite	160
10.3. Nașterea teoriei științifice a curriculumului	161
10.4. Teoria lui Bobbitt	163
10.5. Modelul curricular al lui Bobbitt și Charters	165
10.6. Modelul rațional al lui Tyler (1949)	166
10.7. Modelul interacționist al Hildei Taba (1962)	168
10.8. Modelul naturalist al lui Walker (1972)	169
10.9. Modelul dinamic al lui McGee (1997)	170
10.10. Curricula moderne la apogeu	171
<i>Note și referințe bibliografice</i>	172

Capitolul XI. Odiseea curriculumului modern în secolul XX	175
11.1. O cale comprehensivă printre curricula moderne	175
11.2. Progresivismul și ideile curriculare moderne	176
11.3. Curricula progresiviste <i>versus</i> curricula eficientiste	177
11.4. Resurecția eficientistă postbelică	178
11.5. Declinul criticist și restaurator	179
11.6. Deceniul mării literaturi curriculare	180
11.7. Explozia cercetărilor psihopedagogice și curriculumul în anii '60-'70	181
<i>Note și referințe bibliografice</i>	182
Capitolul XII. Optimizarea modernă a curriculumului: teoria și tehnologia	185
12.1. O problemă terminologică	185
12.2. Accepțiuni moderne	187
12.3. Optimizarea curriculară modernă: o viziune convergentă	189
12.4. Etapele optimizării curriculare moderne	191
12.4.1. Două aspecte fundamentale	191
12.4.2. Modelul pentafazic al optimizării curriculare moderne	192
12.5. Factorii optimizării curriculare moderne	198
12.5.1. Factorii determinanți	198
12.5.1.1. Trebuințele celui care învață	199
12.5.1.2. Structurile școlare	200
12.5.2. Factorii dominanți	201
12.5.2.1. Dezvoltarea cunoașterii	201
12.5.2.2. Comunitatea locală	201
12.5.2.3. Progresul societății	202
12.6. Orientarea optimizării curriculumului modern	202
12.6.1. Criteriile orientării curriculumului modern	203
12.6.2. O metodă rațională de orientare a curriculumului modern	206
12.7. Alegerea câmpurilor de învățare în curriculumul modern	212
12.8. Organizarea curriculumului modern	215
12.8.1. ABC-ul organizării curriculare moderne	215
12.8.2. Structuri tipice de organizare a curriculumului modern	218
12.9. Scheme și paradigme de fundamentare a optimizării curriculare moderne ..	221
12.9.1. Curriculum centrat pe sarcini de dezvoltare (<i>developmental tasks</i>) ..	221
12.9.2. Curriculum centrat pe taxonomia obiectivelor pedagogice	222
12.9.3. Curriculum centrat pe zetetică	222
12.9.4. Curriculum holist	223
12.9.5. Curriculum bazat pe demersuri transdisciplinare	224
12.9.6. Curriculum centrat pe competențe și capacități	225
12.10. Optimizarea curriculumului și reforma curriculară	226
12.11. Produsele curriculare moderne	228
12.12. Microproiectul pedagogic ca produs curricular modern	232
<i>Note și referințe bibliografice</i>	232

Capitolul XIII. Preludii la simfonia curriculară postmodernă	235
13.1. Antimodernismul	235
13.2. Eșecul științei pozitive a curriculumului	237
13.3. Viziuni și modele curriculare bizare	238
13.4. Nașterea „curenților curriculare distructive”	240
13.5. Imposibilitatea formulării teoriei generale și reumanizarea curriculumului	242
13.6. Descoperirea „curriculumului ascuns”	244
13.7. Moartea curriculumului modern	245
13.8. Curriculumul „centrat pe primatul persoanei” și „antiinginerismul”	247
13.9. Maturizarea antimoderniștilor și postmodernismul	250
<i>Note și referințe bibliografice</i>	251

Capitolul XIV. Deceniul cataclismelor curriculare	253
14.1. Liniștea dinaintea furtunii	253
14.2. Moartea Casandrei din Hyde Park	254
14.3. Ultimii titani ai pedagogiei moderne	257
14.4. Către curriculumul umanist: „garanții” și „futuraștii”	261
14.5. De la „curriculumul caricaturizat” la „curriculumul înnobilit”	266
14.6. Atacurile „perfidului Albion” asupra curriculumului american	268
14.7. Seismul instituțiilor și decesul curriculumului modern	270
<i>Note și referințe bibliografice</i>	273

Capitolul XV. Stenochoria și metamorfozele curriculumului educațional în era postmodernă	277
15.1. Despre un realism halucinant	278
15.1.1. Un alt mod de a gândi	278
15.1.2. De la realismul practic la hiperrealitate	280
15.1.2.1. Teorema de incompletitudine	281
15.1.2.2. Experimentul Einstein-Podolsky-Rosen	282
15.1.2.3. Teorema lui Bell	283
15.1.2.4. Teoria bootstrap	283
15.1.3. Creierul liber și buimac	285
15.1.4. Curriculumul și cultura de masă... postmodernă	289
15.2. Panorama gândirii curriculare postmoderne	292
15.2.1. Expansiunea „imperială”	292
15.2.2. Cele zece „provincii curriculare” postmoderne	294
15.3. Viziuni, accente, poziții și simptome curriculare postmoderne	306
15.3.1. De la criticism la postmodernism	306
15.3.2. „Stafia rezistenței” și repudierea „reproducției sociale”	311
15.3.3. McCarthy și imposibilitatea curriculumului multicultural	313
15.3.4. Soteriologia curriculară a Satanei postmoderne	317
15.3.5. Max van Manen și cercetarea curriculară fenomenologică	319

15.3.6. Elaborarea hermeneutică a curriculumului fenomenologic	325
15.3.7. Cherryholmes și utopia curriculumului poststructuralist	330
15.3.8. Doll jr. și postmodernizarea modernismului	334
15.3.9. Hiperraționalizarea curriculumului	341
15.3.10. Curriculumul global	345
15.4. Evoluții și devoluții recente	350
15.4.1. Sensul confruntării paradigmelor	350
15.4.2. Geografia „irațională” a curriculumului	351
15.4.3. Reîntemeierea rațională a curriculumului	357
15.4.3.1. În secolul sintezei	357
15.4.3.2. Trei concepții despre lume și idealurile ei	358
15.4.3.3. Genunea culturală și nașterea postmodernismului	361
15.4.3.4. „Deconstrucția” modelelor de design instrucțional	362
15.4.3.5. Postmodernismul și constructivismul	364
15.4.3.6. Ghidul proiectării pedagogice postmoderne	365
<i>Note și referințe bibliografice</i>	371
În loc de încheiere. Gânduri despre designul curricular ultramodern și teoria generală a curriculumului	397
<i>Note și referințe bibliografice</i>	407
<i>Bibliografie selectivă</i>	409